

Μετανάστευση και Εκτίμηση Αναγκών

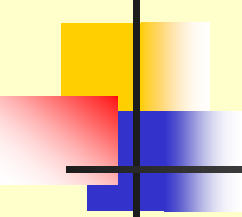
Τμήμα Έρευνας

Επιδημιολογικά Στοιχεία

Σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό για τη Μετανάστευση, περισσότεροι από 150 εκατομμύρια άνθρωποι, περίπου το 3% του συνολικού πληθυσμού της γης, ζουν μακριά από την πατρίδα τους για διάστημα μεγαλύτερο του 1 έτους και θεωρούνται μετανάστες (ΚΕ.Κ.ΜΟ.ΚΟ.Π., 2003).

Το φαινόμενο της μετανάστευσης στην Ελλάδα

Η έλευση των προσφυγικών - μεταναστευτικών ομάδων στην Ελλάδα σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα καθώς και η μικρή εμπειρία στην ψυχοκοινωνική πρακτική με πολιτισμικά διαφορετικούς πληθυσμούς δημιούργησε

ένα σκηνικό που χαρακτηρίζεται από

- ✓ έλλειψη εγχώριας βιβλιογραφίας,
- ✓ περιορισμένη ανταλλαγή εμπειριών ανάμεσα στα άτομα που εξυπηρετούν τέτοιες ομάδες &
- ✓ δυσκολία αξιολόγησης και αντιμετώπισης των περιστατικών που προσέρχονται στις υπηρεσίες ψυχικής υγείας
(Βουλγαρίδου & Τομαράς, 2001).

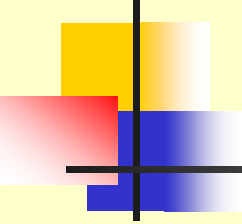

Σκοπός της Έρευνας

- ✦ Χωρίς να εξετάζονται θέματα οποιασδήποτε μορφής διαφορετικότητας με βάση την χώρα προέλευσης, διερευνάται ο τρόπος με τον οποίο ο μεταναστευτικός πληθυσμός αντιλαμβάνεται την κατηγοριοποίησή του ως "μετανάστες" στην ελληνική κοινωνία.

- ✦ Η ομάδα "μετανάστες" δεν έχει ομοιογενή χαρακτήρα ως ομάδα, αλλά αποκτά τέτοιο χαρακτήρα μέσα από το αντιθετικό σχήμα "εμείς - αυτοί".

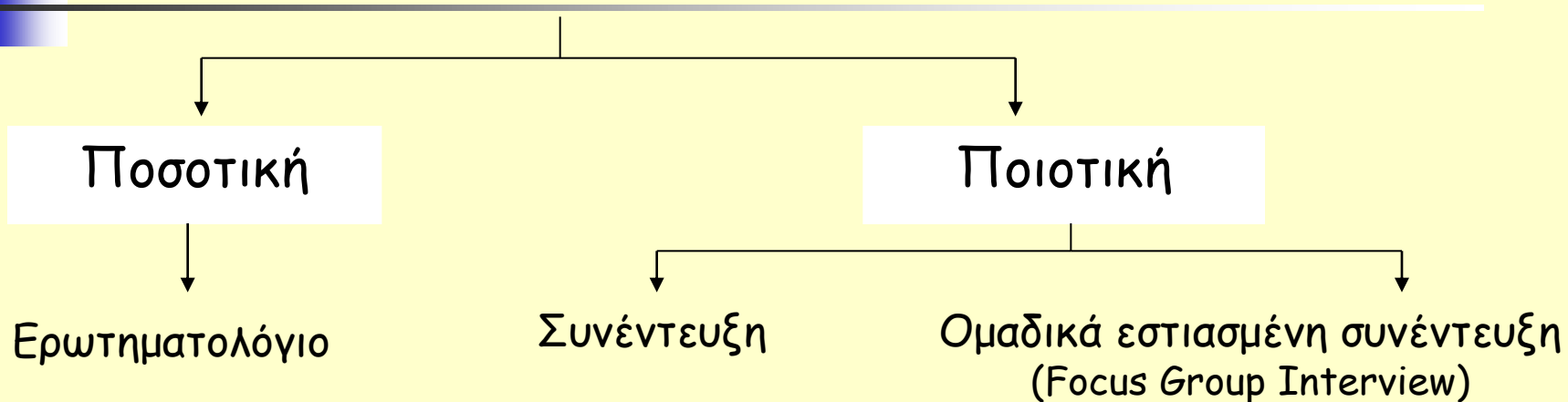
Σημασία της Έρευνας

- ✓ Σε **θεωρητικό** επίπεδο συμβάλλει στην "χαρτογράφηση" των συνθηκών ζωής & συνακόλουθα, των αναγκών που ανακύπτουν για την ευρύτερη κατηγορία "μετανάστες"
- ✓ Σε **εφαρμοσμένο** επίπεδο παρέχει σημαντικό βοήθημα τόσο για την αξιολόγηση και κριτική προσέγγιση των επιμέρους αναγκών των μεταναστών όσο και για τον κατάλληλο προσανατολισμό δράσης του M.K. Mosaic.

Μέθοδοι Διερεύνησης...

Ο κάθε μετανάστης έλαβε οικιοθελώς μέρος στην έρευνα & οδηγούσε το προσωπικό σε άλλους, ομοεθνείς του, από το συγγενικό ή το φιλικό του περιβάλλον ή από το ευρύτερο κοινωνικό του δίκτυο ("snowball sampling").

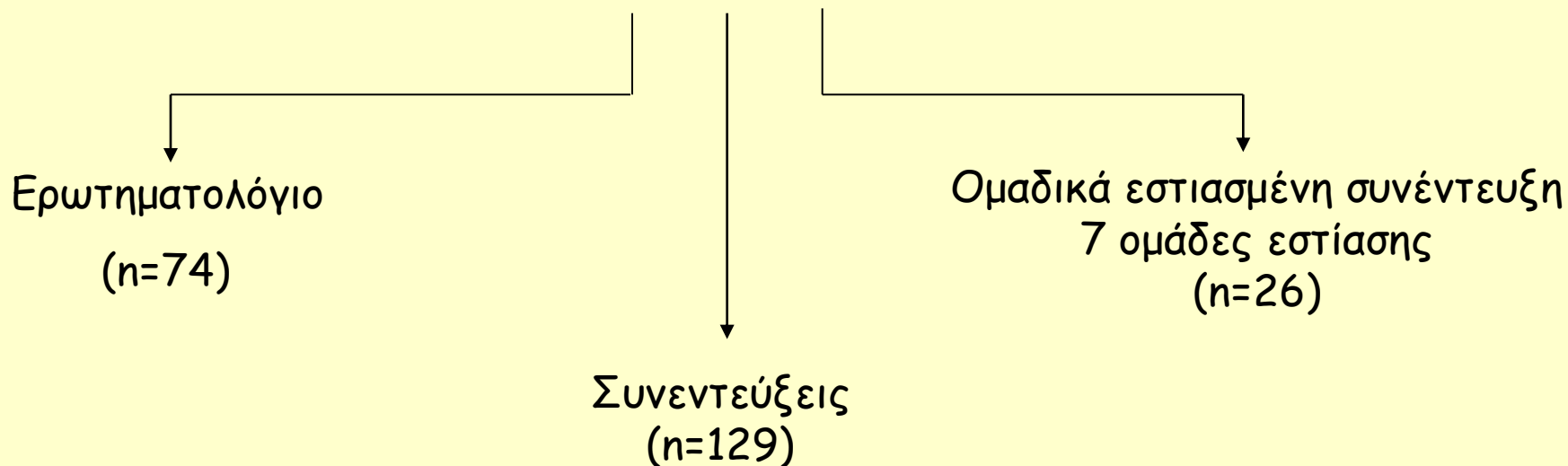

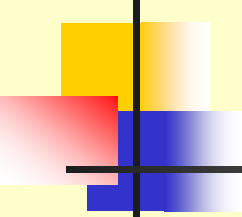
Παρόμοιες μεθοδολογίες είναι ο κανόνας για έρευνες μεταναστευτικών πληθυσμών που περιλαμβάνουν πλειοψηφία ανεπίσημων εργαζόμενων (Bilsborrow et al., 1984 · Cornelious, 1982 · Ιωσηφίδης, 2001)

...Μεθοδολογία

Δείγμα **229** μεταναστών/τριών από διάφορες χώρες προέλευσης
(Γεωργία, Μολδαβία, Ρωσία, Ουκρανία, Αλβανία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Κουρδιστάν,
Συρία, Αφρική)

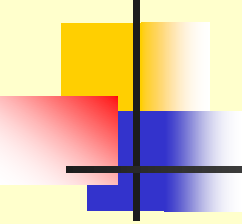

Περιορισμοί της Έρευνας

- ✚ Πρωταρχικός στόχος ήταν η προσέγγιση & η γνωριμία με τους μεταναστευτικούς πληθυσμούς
- ✚ Το κοινωνιοδημογραφικό προφίλ (φύλο, ηλικία, μορφωτικό-εκπαιδευτικό επίπεδο, οικογενειακή κατάσταση, χρόνια παραμονής στην Ελλάδα) του συνολικού δείγματος δεν κατέστη εφικτό να καταγραφεί

Συμπεράσματα

- + Αναγκαιότητα μετανάστευσης
- + Εργασία
- + Εκπαίδευση
- + Συνθήκες Διαβίωσης
- + Νομιμότητα
- + Σχέση με φορείς
- + Ψυχαγωγία

Αναγκαιότητα μετανάστευσης

- ✓ Η προσδοκία μιας καλύτερης ζωής (λόγω οικονομικών/πολιτικών παραγόντων)

"η ζωή μας ανάγκασε να πάμε κάπου, να ζήσουμε καλύτερα, να μεγαλώσουμε τα παιδιά μας"

Έντονη η νοσταλγία για την οικογένεια

"τα παιδιά μας μας λένε: δεν θέλουμε τα λεφτά σας, εσάς θέλουμε...είναι μεγάλη η απουσία τους..."

Μοναξιά

"μόλις ήρθα εδώ, κατάλαβα τι είναι η μάνα ... έκλαψα σαν μωρό, δηλαδή, νιώθεις την απουσία..."

Συχνό, το φαινόμενο των διαζυγίων

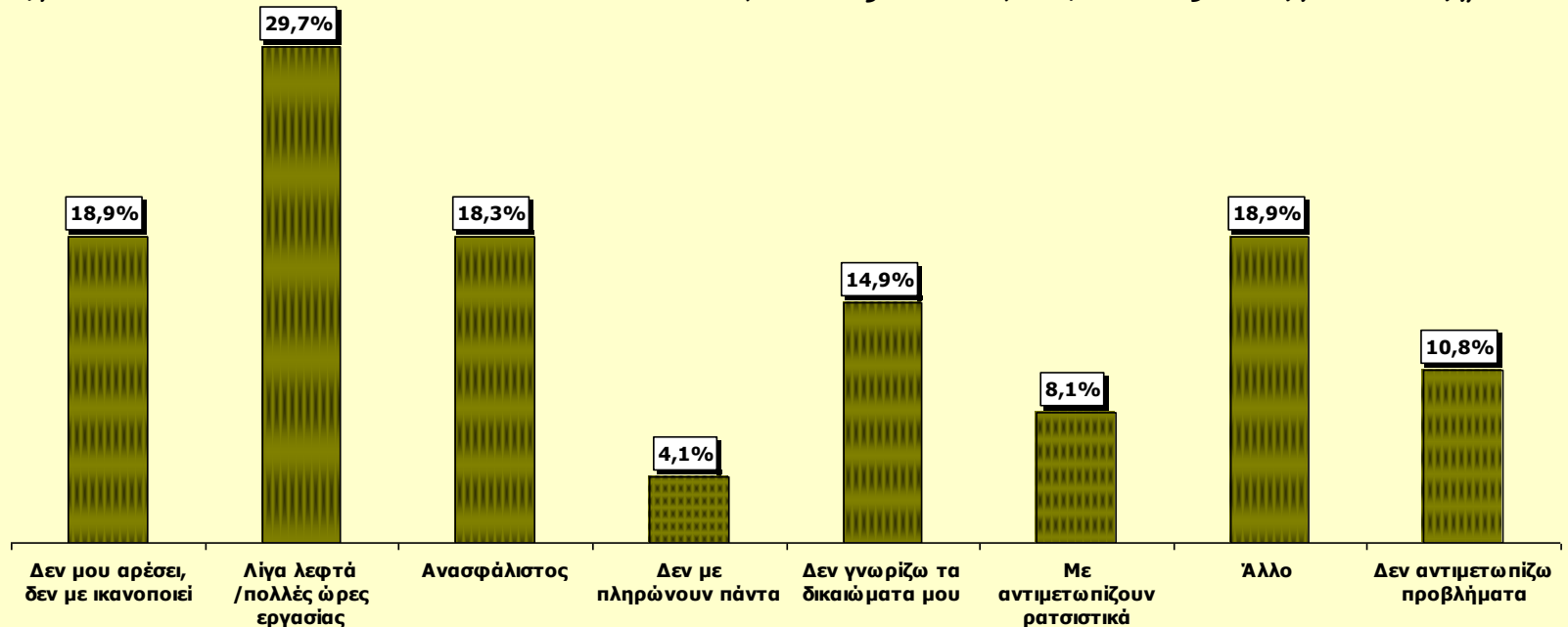
"χωρίζουν λόγω της απόστασης ή ότι δεν βρίσκουν δουλειά", "πολλές οικογένειες διαλύονται, κι αυτή δεν είναι ζωή", "δεν ήθελα να έρθει εδώ η κόρη μου γιατί θα χώριζε από τον άνδρα της"

Επιπτώσεις

Εργασία...

Το **67%** του ερωτώμενων απασχολείται σε επαγγέλματα που δεν απαιτούν καμία είδους εκπαίδευση (οικιακοί βοηθοί/οικοδόμοι)

- ✓ Πολλές ώρες εργασίας με χαμηλές, αναλογικά, χρηματικές απολαβές
"με 3 δουλειές και παίρνω 800 €", "24 ώρες την ημέρα είμαι στην δουλειά"
- ✓ Μη-παροχή ασφάλισης *"και πρέπει να πληρώνω, μόνη μου, το Ι.Κ.Α", "αυτο-ασφάλιση"*
- ✓ Συναισθηματική & σωματική εξάντληση
"κουραζόμαστε πολύ... φτάνεις στα άκρα", "αν αυτή η γυναίκα έχει μικρά παιδιά μακριά, το μόνο πράγμα που κάνει είναι να δουλεύει και να κλαίει, θέλει ζεστασιά, οι γυναίκες αντέχουν 3-4 χρόνια"

...Εργασία

- ✓ Αναγκαία η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας

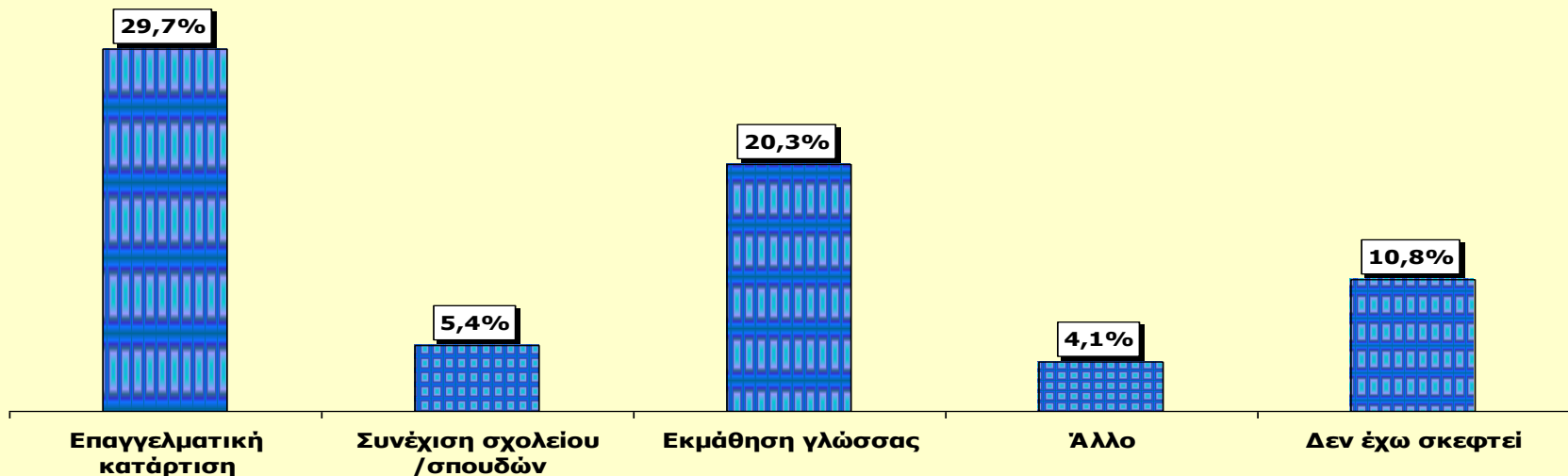
"το πρώτο είναι να ξέρεις την γλώσσα", "... δούλευα μέχρι 3 η ώρα τη νύχτα γιατί δεν ήξερα την γλώσσα"

- ✓ Επιθυμητή η δυνατότητα εύρεσης εργασίας, ανάλογης των σπουδών

"θα ήθελα, αν μπορούσα, να δουλέψω ως νοσηλεύτρια, όπως δούλευα τόσα χρόνια πριν"

- ✓ Επιθυμητή η δυνατότητα επαγγελματικής κατάρτισης

"θα ήθελα πολύ να μάθω και να γίνω αλουμινας, γίνεται;"

Συνθήκες Διαβίωσης

Το **49%** των
ερωτώμενων μένει σε
ενοικιαζόμενα
διαμερίσματα

✓ Βασικό κριτήριο επιλογής της περιοχής κατοικίας είναι το οικονομικό ενοίκιο

✓ Οι γυναίκες που εργάζονται ως "εσωτερικές" οικιακοί βοηθοί, μένουν στα σπίτια των εργοδοτών τους
"μένω με την γιαγιά που προσέχω"

✓ Όσοι απασχολούνται σε "εξωτερικές" εργασίες, ενοικιάζουν φτηνά διαμερίσματα μαζί με άλλους

"Ξεκίνησα σαν εσωτερική βοηθός... μετά, όταν αποφάσισα να δουλεύω "έξω" συγκατοίκησα σε ένα δωάρι με άλλες 9 γυναίκες... αργότερα νοίκιασα δωάρι με άλλα 4 άτομα, μετά νοίκιασα μία γκαρσονιέρα όπου ζούσα με τον γιό μου... τώρα έχω το δικό μου σπίτι"

✓ Εγκαταλελειμμένα σπίτια σε άθλιες συνθήκες διαβίωσης *"όταν έφτασα δεν είχα πού να πάω... "*

Νομιμότητα

- ✓ Ελλιπής η εξυπηρέτηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες

"τα χαρτιά τα φτιάχνουν σιγά-σιγά, με ρυθμό χελώνας", "αναγκάζεσαι να πληρώσεις δικηγόρους...και αυτός μας παίρνει 100-150€, μόνο για να καταθέσει", "έχω άδεια, αλλά αυτή έχει λήξει από τις 28 Φεβρουαρίου, περνάει ο καιρός και πάλι ξανά με τα χαρτιά",

Το **58%** των
ερωτώμενων δεν
εξυπηρετούνται

- ✓ Αμφίβολο το μέλλον παραμονής στην Ελλάδα

"η αστυνομία κυνηγάει τους ξένους, υπάρχει ο φόβος"

- ✓ Επιτακτική η ανάγκη παροχής νομικής υποστήριξης που να διασφαλίζει έγκυρη και αξιόπιστη πληροφόρηση

("για τα χαρτιά μας να μας βοηθήσετε να γίνονται πιο γρήγορα", "ένα κέντρο όπου θα δίνονται πληροφορίες για τα χαρτιά...να παίρνεις κάτι σωστό και με σιγουριά", "θα ήταν πάρα πολύ καλά να υπάρχει κέντρο εξυπηρέτησης για τους νόμους, όπου θα δίνει πληροφορίες σωστές")

Σχέση με φορείς

- ✓ Παράπονα ως προς τον τρόπο αντιμετώπισής τους από επίσημους φορείς

"παντού σε βλέπουν ξένο κι έτσι σου φέρονται. Σε ρωτάνε από πού είσαι, σου πιάνουν κουβέντα ... Από πού ν' αρχίσω: ταλαιπωρία και φόβος. Αυτά νιώθω όταν βρεθώ σε υπηρεσίες..."

"ούτε οι δικοί μας δεν μας βοηθάνε"

- Άγνοια
- του δικαιώματος για δωρεάν ιατρική περίθαλψη (το **27%** των ερωτώμενων)
  - των δικαιωμάτων/υποχρεώσεων ως πολίτες (το **24%** των ερωτώμενων)
  - για το τί είναι & πού βρίσκεται η Επιθεώρηση Εργασίας (το **16%** των ερωτώμενων)
  - των εργασιακών δικαιωμάτων (το **15%** των ερωτώμενων)

Ψυχαγωγία

✓ Περιορίζεται την Κυριακή *"βγαίνω τις Κυριακές... μόνο τότε έχω ρεπό"*

▪ έξοδοι *"...σε δικά μας μαγαζιά που μαζευόμαστε δικοί μας"*

▪ συνεστιάσεις, στα σπίτια ομοεθνών

"πιο πολλές φορές μαζευόμαστε στα σπίτια"

Το **46%** των
ερωτώμενων επιλέγει
να βγαίνει έξω για
να διασκεδάσει

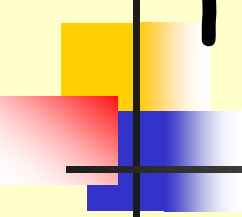
✓ Επιθυμητές οι κοινωνικές συναναστροφές

"θέλουμε να έχουμε παρέα", "να βγαίνουμε και με άλλους έξω"

✓ Έκδηλη η ανάγκη για δράσεις πολιτιστικού περιεχομένου (εκδρομές, γιορτές)

"μας αρέσει να ταξιδεύουμε... να μαζέψουμε 20 άτομα και να πάμε κάπου που δεν ξέρουμε", "να έχουμε έναν χώρο που να χωράει... να κάνουμε γιορτές"

Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

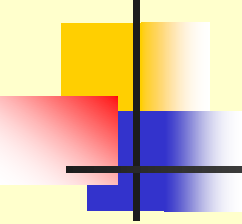

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον εγείρει η μελέτη της επίδρασης κοινωνιοδημογραφικών χαρακτηριστικών :

- του φύλου,
- της ηλικίας,
- του εκπαιδευτικού-μορφωτικού επιπέδου &
- του συνολικού χρόνου παραμονής στην Ελλάδα.

σε επιμέρους θεματικούς άξονες, όπως:

- θέματα εργασίας, νομιμότητας, εκπαίδευσης & διαπροσωπικών σχέσεων

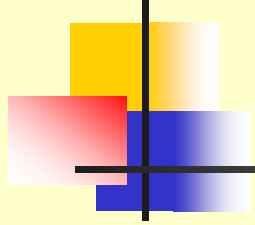
Μετανάστευση είναι...

"Ταπείνωση και ξερίζωμα"

"Νιώθουμε σαν ξένοι πάντα"

*"Μια τεράστια αλλαγή την οποία την καταλαβαίνεις
όχι αμέσως, αλλά μετά από κάποιο καιρό"*

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!

